

Doc. 300.1.3

Date: Date

Feedback Report from EEC Experts

- **Higher Education Institution:**
Θεολογική Σχολή Εκκλησίας Κύπρου
- **Town:** Λευκωσία
- **School/Faculty:** School/Faculty
- **Department:** Department/Sector
- **Programme of study under evaluation
Name (Duration, ECTS, Cycle)**

In Greek:

Ορθόδοξη Θεολογία στην Ανατολική Μεσόγειο
(1.5 έτος/90 ECTS, Μάστερ, MA)

In English:

Orthodox Theology in the Eastern Mediterranean
(1.5 years/90 ECTS, Master, MA)

- **Language(s) of instruction:** Ελληνικά
- **Programme's status:** New
- **Concentrations (if any):**

In Greek: Concentrations

In English: Concentrations

The present document has been prepared within the framework of the authority and competencies of the Cyprus Agency of Quality Assurance and Accreditation in Higher Education, according to the provisions of the “Quality Assurance and Accreditation of Higher Education and the Establishment and Operation of an Agency on Related Matters Laws” of 2015 to 2021 [L.136(I)/2015 – L.132(I)/2021].

A. External Evaluation Committee (EEC)

<i>Name</i>	<i>Position</i>	<i>University</i>
Κωνσταντίνος Κορναράκης	Καθηγητής	Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
π. Στέφανος Αθανασίου	Καθηγητής	LUDWIG-MAXIMILIANS UNIVERSITY MUNICH
Ion Croitoru	Καθηγητής	VALAHIA UNIVERSITY OF TARGOVISTE
Μαρία Κατίρη	Διδακτορική φοιτήτρια	Πανεπιστήμιο Κύπρου
	Position	University
Name	Position	University

B. Guidelines on content and structure of the report

The EEC based on the external evaluation report (Doc.300.1.1 or 300.1.1/2 or 300.1.1/3 or 300.1.1/4) and the Higher Education Institution's response (Doc.300.1.2), must justify whether actions have been taken in improving the quality of the programme of study in each assessment area.

1. Σχεδιασμός και ανάπτυξη του προγράμματος σπουδών (ESG 1.1, 1.2, 1.8, 1.9)

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Τελικά σχόλια και συστάσεις της ΕΕΑ
<p>Η ΕΕΑ εισηγείται στην ΕΕΠ να εξετάσει εκ νέου το πρόγραμμα σπουδών των υποχρεωτικών μαθημάτων, ώστε αυτό να ανταποκρίνεται με μεγαλύτερη ακρίβεια στον τίτλο του ΜΠΣ-ΟΘΑΜ. Ειδικότερα, προτείνει επιλεγόμενα μαθήματα τα οποία εστιάζουν σε διαχριστιανικούς και διαθρησκειακούς διαλόγους Ορθοδόξων με λαούς της Ανατολικής Μεσογείου (Συρο-Ιακωβίτες, Κόπτες, Μουσουλμάνους, Εβραίους κ.λπ) να μετακινηθούν στα υποχρεωτικά.</p> <p>Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕΑ πιστεύει ότι, εάν θα χρειαζόταν μία τέτοια αναθεώρηση, θα ήταν καλό, η ΕΕΠ του Ιδρύματος να εξετάσει την περίπτωση της αύξησης των υποχρεωτικών μαθημάτων ανά εξάμηνο, με ανάλογη προσαρμογή των ECTS.</p>	<p>Δεν ισχύει για άμεσες ενέργειες από το Ίδρυμα. Ουσιαστικά οι συστάσεις της ΕΕΑ δεν αφορούν περιοχές που χρήζουν άμεσης βελτίωσης.</p> <p>Η ΕΕΑ αξιολόγησε ότι για την περιοχή αξιολόγησης «1. Σχεδιασμός και ανάπτυξη του προγράμματος σπουδών» το ΜΠΣ συμμορφώνεται πλήρως (Compliant) με τις απαιτήσεις ποιότητας και με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές (ESG). Λαμβανομένης υπόψιν της συμμόρφωσης του ΜΠΣ με τα ανωτέρω πρότυπα ποιότητας, βάσει της Έκθεσης της ΕΕΑ, η ΕΕΠ προκρίνει ότι είναι προτιμότερο να επαγρυπνεί επί του θέματος αυτού και «να εξετάσει εκ νέου το πρόγραμμα σπουδών των υποχρεωτικών μαθημάτων» και «την περίπτωση της αύξησης των υποχρεωτικών μαθημάτων ανά εξάμηνο, με ανάλογη προσαρμογή των ECTS» αφού προσφερθεί πρώτα το ΜΠΣ με την υφιστάμενη δομή που κατατέθηκε στην Αίτηση, ώστε να μπορεί να λάβει υπόψη και την ανατροφοδότηση των μεταπτυχιακών φοιτητών και των διδασκόντων.</p> <p>Η σύσταση σχετικά με τα επιλεγόμενα μαθήματα συζητήθηκε και κατά την αξιολόγηση του ΜΠΣ και συμφωνήθηκε ότι η πλειοψηφία των φοιτητών θα επιλέγουν τα επιλεγόμενα μαθήματα αυτά, αντί για την επιλεγόμενη Διπλωματική Εργασία, η οποία προβλέπεται να επιλέγεται από φοιτητές που θα προσέβλεπαν</p>	<p>Η ΕΕΑ αντιλαμβάνεται ότι δεν υποχρεούται το Ίδρυμα να απαιτεί από τους φοιτητές/τριες να συντάξουν διπλωματική εργασία. Η ξεκάθαρη θέση του Ιδρύματος θέτει με σαφήνεια το πλαίσιο επιλογής των φοιτητών (εάν, δηλαδή, επιθυμώ διδακτορικό που μπορεί να μου ανοίξει τον ορίζοντα ακαδημαϊκής καριέρας, θα πρέπει να επιλέξω υποχρεωτικά τη συγγραφή διπλωματικής εργασίας). Εάν, όμως, τα μεγάλα Ιδρύματα Κύπρου και Ελλάδας παρακάμπτουν αυτή την παράμετρο, ζημιωμένος βγαίνει ο φοιτητής/τρια που δεν έχει τον κατάλληλο εξοπλισμό. Τούτο φαίνεται από την παραδοχή του Ιδρύματος ότι «Δεν μπορούμε να υποχρεώσουμε κανένα Πανεπιστήμιο να μην τους δεχθεί για διδακτορικό, επειδή δεν έκαναν διπλωματική. Μπορούμε να μιλήσουμε μόνο για εμάς». Εάν τύχει, όμως, κάποιον εκπαιδευτικό Ίδρυμα να τους κάνει δεκτούς ως διδακτορικούς φοιτητές (αν και δεν έχει προηγηθεί συγγραφή διπλωματικής εργασίας), τότε τι επιστημονικό εξοπλισμό (έστω και «έκτακτης ανάγκης») μπορούν να φέρουν; Η πρόταση της ΕΕΑ, εφόσον θεσμικά το Ίδρυμα είναι καλυμμένο, είναι να υπάρχει μια τελική εκτενής εργασία που θα κρίνεται ως προς την τήρηση (τεχνικά αλλά και ουσιαστικά) αρχών επιστημονικής μεθοδολογίας, γεγονός που θα διευκόλυνε το Ίδρυμα να έχει μια πληρέστερη εικόνα των δυνατοτήτων του φοιτητή/τριας.</p>

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Τελικά σχόλια και συστάσεις της ΕΕΑ
	<p>σε σπουδές τρίτου κύκλου. Όπως αναγράφεται σε Σημείωση στα κριτήρια εισδοχής (βλ. σελ. 13 της Αίτησης): «Στη συνέντευξη θα διευκρινιστεί και κατ' ιδίαν στους υποψηφίους, ιδιαίτερα στους πτυχιούχους Θεολογίας, ότι η συγγραφή Διπλωματικής Εργασίας αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη μετέπειτα εκπόνηση διδακτορικής διατριβής», τουλάχιστον όσον αφορά τη ΘΣΕΚ. (Δεν μπορούμε να υποχρεώσουμε κανένα Πανεπιστήμιο να μην τους δεχθεί για διδακτορικό, επειδή δεν έκαναν διπλωματική. Μπορούμε να μιλήσουμε μόνο για εμάς.)</p> <p>Η ΕΕΠ είχε ήδη διαπιστώσει στην Ανάλυση SWOT την «Αδυναμία ολοκλήρωσης υποχρεώσεων της Διπλωματικής Εργασίας στο υφιστάμενο ΜΠΣ. Η συγγραφή Διπλωματικής Εργασίας είναι μια απαιτητική διαδικασία, την οποία η πλειοψηφία των φοιτητών/τριών δεν διαχειρίζεται αποτελεσματικά, με αποτέλεσμα να εξαντλούν όλα τα χρόνια που δικαιούνται για επιπλέον φοίτηση» (βλ. Σελ. 66 της Αίτησης).</p> <p>Η ΕΕΑ, επίσης, αποδέχθηκε κατά τη συζήτηση τη θέση της ΕΕΠ ότι η Διπλωματική Εργασία θα προσφέρεται περισσότερο για φοιτητές που θα ενδιαφέρονταν εντονότερα για ακαδημαϊκή εμβάθυνση και θα επιδείκνυαν την ανάλογη ετοιμότητα.</p> <p>Η ΕΕΠ της ΘΣΕΚ συμφωνεί με την ΕΕΑ και αποδέχεται ότι «εάν θα χρειαζόταν μία τέτοια αναθεώρηση, θα ήταν καλό, η ΕΕΠ του Ιδρύματος να εξετάσει την</p>	<p>Στο τέλος της ημέρας, προς όφελος της υστεροφημίας του Ιδρύματος είναι. Η απάντηση αυτή της ΕΕΑ αφορά το «πλέον» και όχι παράλειψη του <u>Ιδρύματος</u>.</p>

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Τελικά σχόλια και συστάσεις της ΕΕΑ
	<p><i>περίπτωση της αύξησης των υποχρεωτικών μαθημάτων ανά εξάμηνο, με ανάλογη προσαρμογή των ECTS.»</i></p> <p><i>«Όσοι/ες φοιτητές/τριες ενδιαφέρονται για την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας υποχρεούνται να παρακολουθήσουν τα δύο τρίωρα σεμιναριακά μαθήματα μεθοδολογίας της έρευνας που προσφέρονται στα πλαίσια του μαθήματος «Χριστιανική Γραμματεία και Θρησκευτική Ετερότητα στη Μέση Ανατολή» (βλ. σελ. 110 στην Αίτηση).</i></p>	
<p>Η ΕΕΑ, επίσης, εισηγείται ώστε να ληφθεί μέριμνα να ενταχθεί μάθημα Μεθοδολογίας Επιστημονικής Έρευνας στο πρόγραμμα σπουδών, διότι με αυτό τον τρόπο θα ενισχυθεί η ικανότητα των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών για επιτυχή εκπόνηση διπλωματικής εργασίας.</p>	<p>Το ζήτημα της ένταξης ενός Μαθήματος Μεθοδολογίας Επιστημονικής Έρευνας στο πρόγραμμα σπουδών συζητήθηκε πολύ κατά την προπαρασκευαστική περίοδο της πρότασης. Παρατηρήθηκε, ωστόσο, ότι ακόμη και σε μεταπτυχιακά προγράμματα που έχουν υποχρεωτική την εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας δεν υπάρχει πρόνοια για την προσφορά Μαθήματος Μεθοδολογίας Επιστημονικής Έρευνας και ο Φορέας ΔΙΠΑΕ το αποδέχεται και επιτρέπει τη λειτουργία τους. Η ΕΕΠ συμφωνεί με την ΕΕΑ ότι με αυτό τον τρόπο θα ενισχυόταν η ικανότητα των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών για επιτυχή εκπόνηση διπλωματικής εργασίας. Εφόσον όμως, ως επεξηγείται ανωτέρω, προβλέπεται οι περισσότεροι φοιτητές να επιλέγουν τα επιλεγόμενα μαθήματα αντί της Διπλωματικής Εργασίας και εφόσον η ΕΕΑ αξιολόγησε ότι για την περιοχή αξιολόγησης «1. Σχεδιασμός και</p>	<p>Τα όσα αναφέρει στην απάντησή της η ΘΣΕΚ για τους διαλόγους με τα μέλη της ΕΕΑ ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Η ΕΕΑ υπέγραψε ότι υπάρχει «συμμόρφωση» προς τις απαιτήσεις ποιότητας των ευρωπαϊκών προτύπων και κατευθυντήριων γραμμών, διότι τηρείται το minimum. Υπάρχουν δύο (2) τρίωρα μαθήματα-σεμινάριο εκμάθησης της επιστημονικής μεθοδολογίας. Η απάντηση στο ερώτημα, εάν δύο τρίωρα επαρκούν για συγγραφή διπλωματικής εργασίας, εξαρτάται από τις απαιτήσεις του ίδιου του Ιδρύματος από τον εαυτό του. Σε κάθε περίπτωση, η επιτυχής και ουσιαστική κατάρτιση στη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας απαιτεί ειδική διδασκαλία, δηλαδή ειδικό ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ μάθημα, εις τρόπον ώστε, εν τέλει, το Ίδρυμα όχι μόνο να πρωτοτυπεί αλλά και να καταστεί σημείο αναφοράς. Στο πλαίσιο αυτό, η ιδέα του</p>

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Τελικά σχόλια και συστάσεις της ΕΕΑ
	<p><i>ανάπτυξη του προγράμματος σπουδών»</i> το ΜΠΣ συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις ποιότητας και με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές (ESG), η ένταξη ενός Μαθήματος Μεθοδολογίας Επιστημονικής Έρευνας στο πρόγραμμα σπουδών δε θα ήταν ουσιαστικά απαραίτητη. Μια τέτοια εισήγηση θα επανεξεταστεί στο πλαίσιο της αναθεώρησης του ΜΠΣ.</p> <p>Στο παρελθόν η ΘΣΕΚ έχει προσφέρει σεμιναριακού τύπου μαθήματα Μεθοδολογίας Επιστημονικής Έρευνας που απευθύνονταν προς όλους προπτυχιακούς τους φοιτητές της (παρόλο που στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Θεολογίας υπάρχει το μάθημα «<i>ΘΕΟ.131 Μεθοδολογία Έρευνας</i>»). Αυτό θα μπορούσε να διευθετείται για κάθε χρόνο, ως <i>Σεμιναριακό Εργαστήριο Μεθοδολογίας Επιστημονικής Έρευνας</i> και να προσφέρεται παράλληλα με τα Προγράμματα Σπουδών.</p> <p>Στα πλαίσια του μαθήματος «Χριστιανική Γραμματεία και Θρησκευτική Ετερότητα στη Μέση Ανατολή» (βλ. σελ. 110 στην Αίτηση) προσφέρονται δύο τρίωρα σεμιναριακά μαθήματα μεθοδολογίας της έρευνας υπό τον τίτλο: «Επιστημονική τεχνογραφία της θεολογικής έρευνας: Τα σεμινάρια στοχεύουν στο να παρουσιάσουν ολοκληρωμένα τα είδη και τα χαρακτηριστικά των επιστημονικών εργασιών, να υποδείξουν, ακόμη, τους κανόνες, τις μεθόδους, τα σύγχρονα εργαλεία για την εκπόνηση, συγγραφή και δημοσίευση των</p>	<p>Ιδρύματος για «Σεμιναριακό Εργαστήριο Μεθοδολογίας Επιστημονικής Έρευνας που θα προσφέρεται παράλληλα με τα Προγράμματα Σπουδών» κρίνεται ως πολύ ενδιαφέρουσα και κατά την ΕΕΑ θα θεραπεύσει το πρόβλημα.</p> <p>Η απάντηση του Ιδρύματος κρίνεται από την ΕΕΑ ικανοποιητική. Τα μέλη της ΕΕΑ αντιλαμβάνονται την ετοιμότητα της ΕΕΠ, ώστε η εισήγηση της ΕΕΑ να επανεξεταστεί στο πλαίσιο μελλοντικής αναθεώρησης του ΠΜΣ.</p>

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Τελικά σχόλια και συστάσεις της ΕΕΑ
	<p>εργασιών, προκειμένου να εξοικειώσουν τους σπουδαστές με τη συγγραφή επιστημονικών εργασιών και να τους επιτρέψουν να αξιοποιήσουν αυτές τις γνώσεις ερευνητικά» (βλ. σελ. 121 στην Αίτηση).</p> <p>Άλλωστε, έχουμε υπόψιν μας ΜΠΣ, συμβατικά και εξ αποστάσεως, στα οποία ο Φορέας ΔΙΠΑΕ επιτρέπει να προσφέρονται, χωρίς να περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Σπουδών τους, έστω, τα δύο τρίωρα σεμιναριακά μαθήματα μεθοδολογίας της έρευνας, που προσφέρει ως υποχρεωτικά το αξιολογημένο ΜΠΣ «Ορθόδοξη Θεολογία στην Ανατολική Μεσόγειο» (για όσους/ες επιλέξουν να εκπονήσουν Διπλωματική Εργασία), παρά μόνο παραπέμπονται οι φοιτητές/φοιτήτριες «να εργαστούν με βάση τη Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας που έχει αναρτηθεί στην πλατφόρμα» των εν λόγω ΜΠΣ.</p> <p>Εναλλακτικά, η ΕΕΠ, εάν προκύψει ανάγκη κατά την πλήρη ανάπτυξη του ΜΠΣ, με την έγκριση του Φορέα ΔΙΠΑΕ, θα μπορούσε να υιοθετήσει τη δωρεάν παρακολούθηση του αντίστοιχου μαθήματος στο υφιστάμενο ΜΠΣ, ενισχύοντας έτσι την ικανότητα των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών για επιτυχή εκπόνηση διπλωματικής εργασίας αλλά και των εργασιών που θα κληθούν να εκπονήσουν στο πλαίσιο των μαθημάτων τους, και πιστώνοντας τους/τις με τις αντίστοιχες μονάδες ECTS, εφόσον εκπληρώσουν όλες τις απαιτούμενες υποχρεώσεις τους. (Για να πιστωθούν με τις μονάδες</p>	

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Τελικά σχόλια και συστάσεις της ΕΕΑ
	<p><i>ECTS θα πρέπει να δώσουν εξετάσεις και ό,τι άλλο απαραίτητο.)</i></p> <p>Σε μελλοντική αναθεώρηση του ΜΠΣ, με την προσθήκη επιπρόσθετων κατευθύνσεων, την αύξηση των επιλογών, την προσέλκυση νέων μελών ΔΕΠ και μεγαλύτερου αριθμού μεταπτυχιακών φοιτητών, θα μπορούσε να ήταν απαραίτητη η προσθήκη, για την οποία η ΕΕΑ, εισηγείται να ληφθεί μέριμνα.</p>	

2. Διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση φοιτητών (ESG 1.3)

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Τελικά σχόλια και συστάσεις της ΕΕΑ
<p>Η ΕΕΑ συστήνει την ενθάρρυνση των φοιτητών/τριών να συμμετέχουν σε προγράμματα κινητικότητας, όπως το Πρόγραμμα Erasmus, αλλά και σε Εθνικά/Ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα, στα οποία λαμβάνει μέρος η Σχολή.</p>	<p>Δεν ισχύει για άμεσες ενέργειες από το Ίδρυμα. Ουσιαστικά οι συστάσεις της ΕΕΑ δεν αφορούν περιοχές που χρήζουν άμεσης βελτίωσης.</p> <p>Η ΕΕΑ αξιολόγησε ότι για την περιοχή αξιολόγησης «2. Διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση φοιτητών» το ΜΠΣ συμμορφώνεται πλήρως (Compliant) με τις απαιτήσεις ποιότητας και με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές (ESG).</p> <p>Η ΕΕΠ της ΘΣΕΚ συμφωνεί με τη σύσταση να ενθαρρύνονται οι φοιτητές/φοιτήτριες της για «να συμμετέχουν σε προγράμματα κινητικότητας, όπως το Πρόγραμμα Erasmus, αλλά και σε Εθνικά/Ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα, στα οποία λαμβάνει μέρος η Σχολή». Στα εν λόγω Ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα ήδη συμμετέχουν μεταπτυχιακοί φοιτητές. Πρόκειται για πρακτική που ήδη εφαρμόζεται στο υφιστάμενο ΜΠΣ «Εφαρμογές Ψυχολογίας και Συμβουλευτικής στην Κοινότητα» και θα πρέπει να συνεχιστεί με την ελπίδα να αποφέρει καρπούς. Σε προγράμματα κινητικότητας Erasmus, η ΕΕΠ στην Ανάλυση SWOT, στις Αδυναμίες, καταγράφει τη «Χαμηλή κινητικότητα των φοιτητών μέσω του Προγράμματος Erasmus+, λόγω του ότι οι περισσότεροι φοιτητές του υφιστάμενου ΜΠΣ είναι εργαζόμενοι επαγγελματίες», κάτι που αναμένεται να ισχύσει εν μέρει και για το νέο ΜΠΣ Θεολογίας (βλ. Σελ. 65 της Αίτησης).</p>	<p>Η ΕΕΑ δεν έχει να προσθέσει κάτι πλέον αυτού.</p>

3. Διδακτικό Προσωπικό (ESG 1.5)

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Τελικά σχόλια και συστάσεις της ΕΕΑ
<p>Η ΕΕΑ κατανόησε τη δυσκολία της ΘΣΕΚ να αυξήσει τον αριθμό του μόνιμου διδακτικού προσωπικού. Παρ' όλα αυτά, θα ήταν ευκαίιο να βρεθούν τρόποι για την αύξηση του αριθμού του μόνιμου διδακτικού προσωπικού στο μέλλον.</p>	<p>Δεν ισχύει για άμεσες ενέργειες από το Ίδρυμα. Ουσιαστικά οι συστάσεις της ΕΕΑ δεν αφορούν περιοχές που χρήζουν άμεσης βελτίωσης.</p> <p>Η ΕΕΑ αξιολόγησε ότι για την περιοχή αξιολόγησης «3. Διδακτικό Προσωπικό» το ΜΠΣ συμμορφώνεται πλήρως (Compliant) με τις απαιτήσεις ποιότητας και με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές (ESG).</p> <p>Η σύσταση σχετικά με την εξεύρεση τρόπων «για την αύξηση του αριθμού του μόνιμου διδακτικού προσωπικού στο μέλλον» βρίσκει την ΕΕΠ απόλυτα σύμφωνη. Άλλωστε, το ζήτημα αυτό καταγράφεται από την ΕΕΠ στις Αδυναμίες στην Ανάλυση SWOT (βλ. Σελ. 65 της Αίτησης). Το Ίδρυμα έχει ήδη ανοικτές τέτοιες θέσεις μελών ΔΕΠ και βρίσκεται σε αναζήτηση των κατάλληλων. Η ΕΕΠ χαιρετίζει την κατανόηση της ΕΕΑ και την καταγραφή αυτής της κατανόησης στην αξιολόγηση.</p> <p>Η ΕΕΠ χαιρετίζει την αξιολόγηση της ΕΕΑ η οποία «διαπίστωσε ότι η ΘΣΕΚ διασφαλίζει την επάρκεια του διδακτικού προσωπικού της, για το κρινόμενο ΜΠΣ-ΟΘΑΜ» και επικυρώνει ότι «τα προσόντα του διδακτικού προσωπικού είναι επαρκή για την επίτευξη των στόχων του ΜΠΣ, καθώς και για τη διασφάλιση της ποιότητάς του.» (βλ. σελ.18 και 19 της Έκθεσης της ΕΕΑ).</p>	<p>Η ΕΕΑ δεν έχει να προσθέσει κάτι πλέον αυτού.</p>

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Τελικά σχόλια και συστάσεις της ΕΕΑ
<p>Παρ' όλο που το Ίδρυμα ενθαρρύνει την αξιολόγηση του διδακτικού προσωπικού από τους φοιτητές/τριες στα τρέχοντα Προγράμματα, υπάρχει δυσκολία στην υλοποίησή της, λόγω της χαμηλής συμμετοχής των φοιτητών/τριών σε αυτήν, με αποτέλεσμα το διδακτικό προσωπικό δεν έχει επαρκή δεδομένα ώστε να τα αξιοποιήσει για τη βελτίωση του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου. Για τον λόγο αυτόν, θα ήταν αναμφίβολα απαραίτητο, εν σχέσει προς το μελλοντικό ΜΠΣ, να εξευρεθούν τρόποι για τη συμμετοχή των φοιτητών/τριών στη διαδικασία αξιολόγησης. Η πρακτική του Πανεπιστημίου Κύπρου, η οποία προβλέπει υποχρεωτική αξιολόγηση πριν από την κοινοποίηση των βαθμών στους φοιτητές, μπορεί να χρησιμεύσει ως παράδειγμα προς μίμηση.</p>	<p>Δεν ισχύει για άμεσες ενέργειες από το Ίδρυμα. Ουσιαστικά οι συστάσεις της ΕΕΑ δεν αφορούν περιοχές που χρήζουν άμεσης βελτίωσης.</p> <p>Η ΕΕΑ αξιολόγησε ότι για την περιοχή αξιολόγησης «3. Διδακτικό Προσωπικό» το ΜΠΣ συμμορφώνεται πλήρως (Compliant) με τις απαιτήσεις ποιότητας και με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές (ESG).</p> <p>Το ζήτημα αυτό καταγράφεται από την ΕΕΠ στις Αδυναμίες στην Ανάλυση SWOT (βλ. Σελ. 65 της Αίτησης), όπου αναγράφεται ότι «Οι αξιολογήσεις των μαθημάτων από τους φοιτητές/φοιτήτριες δεν έχουν καταστεί υποχρεωτικές, με αποτέλεσμα ένα ποσοστό φοιτητών να μην συμπληρώνουν τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης.» Είναι ένα πρόβλημα που παρουσιάζεται και στα Ελληνικά Πανεπιστήμια όπου μάλιστα τα ποσοστά αξιολόγησης από τους φοιτητές είναι πολύ χαμηλότερα (στη ΘΣΕΚ ανέρχονται στο 50% ενώ πληροφορούμαστε ότι σε αρκετά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα δεν ξεπερνούν το 15%). Όπως αναφέρθηκε κατά τη συζήτηση η ΘΣΕΚ προτίθεται να μιμηθεί το Πανεπιστήμιο Κύπρου μόλις καταστεί τεχνικά δυνατή η υιοθέτηση της υποχρεωτικής αξιολόγησης πριν από την κοινοποίηση της βαθμολογίας στους φοιτητές/φοιτήτριες. Θα πρέπει, βεβαίως, να σημειωθεί ότι ο μικρός αριθμός των φοιτητών της ΘΣΕΚ δίνει την ευκαιρία για διάλογο και συχνή ανατροφοδότηση από τους φοιτητές σε καθημερινή βάση, κάτι που είναι ανέφικτο σε Ακαδημαϊκά Ίδρύματα μεγαλύτερης εμβέλειας.</p>	<p>Η ΕΕΑ δεν έχει να προσθέσει κάτι πλέον αυτού.</p>

4. Φοιτητές (ESG 1.4, 1.6, 1.7)

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Τελικά σχόλια και συστάσεις της ΕΕΑ
<p>Η ΕΕΑ εισηγείται να εξεταστούν εκ νέου στόχοι, όπως η απορρόφηση των πτυχιούχων από την τουριστική βιομηχανία, διότι δεν υπάρχουν σαφή, υποχρεωτικά αντικείμενα που να επιτρέπουν κάτι τέτοιο (π.χ. θρησκευτικές περιηγήσεις στη Μεσόγειο κ.λπ.). Στη συνάφεια αυτή πρέπει να καταστεί σαφές πώς θα υπάρξουν προοπτικές αξιοποίησης του προγράμματος για σκοπούς επαγγελματικής ανάπτυξης και προαγωγής, αφού δεν υπάρχει πρακτική άσκηση, όπως υπάρχει για το άλλο ΜΠΣ, όπου εκεί περιγράφονται σαφώς οι δυνατότητες μιας εργασιακής απασχόλησης.</p>	<p>Δεν ισχύει για άμεσες ενέργειες από το Ίδρυμα. Ουσιαστικά οι συστάσεις της ΕΕΑ δεν αφορούν περιοχές που χρήζουν άμεσης βελτίωσης.</p> <p>Η ΕΕΑ αξιολόγησε ότι για την περιοχή αξιολόγησης «4. Φοιτητές» το ΜΠΣ συμμορφώνεται πλήρως (Compliant) με τις απαιτήσεις ποιότητας και με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές (ESG).</p> <p>Η εισήγηση της ΕΕΑ «να εξεταστούν εκ νέου στόχοι, όπως η απορρόφηση των πτυχιούχων από την τουριστική βιομηχανία, διότι δεν υπάρχουν σαφή, υποχρεωτικά αντικείμενα που να επιτρέπουν κάτι τέτοιο (π.χ. θρησκευτικές περιηγήσεις στη Μεσόγειο κ.λπ.)» δεν βρίσκει αντίθετη την ΕΕΠ, η οποία θα επαγρυπνεί για το ζήτημα αυτό. Διευκρινίζεται, ωστόσο, και γραπτώς ότι στόχοι όπως ο ανωτέρω δεν αποσκοπούν σε κατοχύρωση επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων στην τουριστική βιομηχανία, καθώς το ΜΠΣ δεν παρέχει το συγκεκριμένο επαγγελματικό προσόν. Δεν πρόκειται για ΜΠΣ τουρισμού. Μέσα από το μάθημα, ωστόσο, «ΘΑΜ.602 Χριστιανικός Πολιτισμός και Προσκυνηματικές Διαδρομές: Κύπρος και Μέση Ανατολή» αναμένεται οι φοιτητές/φοιτήτριες να «εντάσσουν τις σημερινές προσκυνηματικές εμπειρίες και πρακτικές στο ευρύτερο μακροϊστορικό τους πλαίσιο».</p>	<p>Σύμφωνα με την <i>Αίτηση για Αξιολόγηση - Πιστοποίηση Προγράμματος Σπουδών</i>, σ. 44 «οι προοπτικές αξιοποίησης του προγράμματος για σκοπούς επαγγελματικής ανάπτυξης και προαγωγής αναμένεται ότι θα αποτελούν πόλο έλξης για άτομα τα οποία είναι εργαζόμενα». Οι προτάσεις της ΕΕΑ έλαβαν την αφορμή από την αίτηση αυτή για να επισημάνουν ότι αμέσως μετά τη λειτουργία του ΠΜΣ θα ήταν καλό να υπάρχουν συγκεκριμένα μαθήματα, «σαφή, υποχρεωτικά αντικείμενα που να επιτρέπουν κάτι τέτοιο» και θα δώσουν τη δυνατότητα ενός τέτοιου στόχου, όπως η απορρόφηση από την <i>τουριστική βιομηχανία</i> («Διασύνδεση με την Αγορά», σ. 44). Ήταν, απλώς, ένα παράδειγμα αξιοποίησης του τίτλου από τους φοιτητές που χρεώνονται με δίδακτρα και είναι εύλογο να προσδοκούν αξιοποίηση της επένδυσής τους. Η απάντηση του Ιδρύματος κρίνεται από την ΕΕΑ ικανοποιητική. Τα μέλη της ΕΕΑ αντιλαμβάνονται την ετοιμότητα της ΕΕΠ, ώστε η εισήγηση της ΕΕΑ να επανεξεταστεί στο πλαίσιο μελλοντικής αναθεώρησης του ΠΜΣ.</p>

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Τελικά σχόλια και συστάσεις της ΕΕΑ
	<p>Το γεγονός ότι η αξιολόγηση του συγκεκριμένου μαθήματος προβλέπει 30% προφορική παρουσίαση και 60% γραπτή εργασία επιτρέπει την ενασχόληση των ενδιαφερομένων φοιτητών/φοιτητριών με εξειδικευμένα θέματα Προσκυνηματικού τουρισμού που θα υποβοηθούσαν στην απορρόφηση των πτυχιούχων από την τουριστική βιομηχανία.</p> <p>Σχετική Πρακτική Άσκηση δεν προβλέπεται στο συγκεκριμένο ΜΠΣ Θεολογίας, όπως δεν προβλέπεται συνήθως στα ΜΠΣ Θεολογίας (όπως άλλωστε συμφώνησαν και τα Μέλη της ΕΕΑ, κατά τη διάρκεια της Αξιολόγησης). Ωστόσο, μέσα από το εν λόγω μάθημα, μέσα από τις εργασίες που θα εκπονούν οι φοιτητές/φοιτήτριες και μέσα από ετήσιες δραστηριότητες της ΘΣΕΚ, όπως η <i>Διαθεματική Μελέτη Πεδίου</i> υπάρχει η δυνατότητα για περαιτέρω εμβάθυνση στο ζήτημα.</p> <p>Σχετική δραστηριότητα-εμβάθυνση υπήρξε η διοργάνωση και φιλοξενία, μεταξύ 19 με 26 Μαΐου 2018, Βιβλικού Σεμιναρίου για προπτυχιακούς φοιτητές Θεολογίας του Τμήματος Ορθοδόξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου Ludwig Maximilians-Universität München και για φοιτητές της ΘΣΕΚ υπό τον τίτλο «Επί τα ίχνη των Αποστόλων Παύλου και Βαρνάβα. Βιβλική και πρώιμη χριστιανική ιστορία της Κύπρου». Το εν λόγω Σεμινάριο ήταν διάρκειας μιας εβδομάδας και ήταν ενταγμένο στο Πρόγραμμα Σπουδών του εν λόγω Τμήματος Θεολογίας. Με την επιτυχή συνδιοργάνωση και φιλοξενία του η ΘΣΕΚ απέδειξε την</p>	

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Τελικά σχόλια και συστάσεις της ΕΕΑ
	<p>ετοιμότητα και τη δυνατότητά της να ανταποκρίνεται σε τέτοιου είδους προκλήσεις. Παρόμοια συνεργασία ανέπτυξε μόλις πρόσφατα η ΘΣΕΚ (17-24/3/2023) με το Τμήμα Θεολογίας του Kiel University της Γερμανίας βοηθώντας στη συνδιοργάνωση επίσκεψης τους στην Κύπρο, φιλοξενίας στο χώρο της ΘΣΕΚ, περιήγησης κ.λπ.</p> <p>Σε μελλοντική αναθεώρηση του ΜΠΣ είναι δυνατόν να προστεθούν σχετικές κατευθύνσεις που να υπηρετούν τις προοπτικές αξιοποίησης του προγράμματος για σκοπούς επαγγελματικής ανάπτυξης και προαγωγής.</p>	
<p>Η ΕΕΑ θεωρεί ότι η ΘΣΕΚ μπορεί να καταστεί, πράγματι, σταυροδρόμι μεταξύ Δύσης και Ανατολής και υπό την έννοια αυτή καλό είναι να ενισχύσει στοχοθεσία και επομένως πρακτικές, που να δίδουν στους φοιτητές/τριες τη βεβαιότητα ότι με την απόκτηση του τίτλου σπουδών τους έχουν αποκτήσει πληρέστερη εικόνα του χώρου έρευνας του ΜΠΣ.</p> <p>Η μέχρι τώρα μέριμνα της Σχολής είναι ικανοποιητική, αλλά πρέπει να επαγρυπνεί, κατά την εφαρμογή του ΜΠΣ, το οποίο πρέπει να ξαναδεί, προς όφελος της απορροφητικότητας των φοιτητών/τριών, ως προς τα εξειδικευμένα αντικείμενα που θα του δίνουν τη δυναμική που οι σχεδιαστές του προσδοκούν να έχει. Η δυναμική του Erasmus, επίσης, ιδιαιτέρως σε ακαδημαϊκά ιδρύματα που εξειδικεύονται στις σπουδές στην Ανατολική Μεσόγειο, θα προσδώσει ιδιαίτερη βαρύτητα στον μεταπτυχιακό τίτλο.</p>	<p>Συμφωνούμε με τις διαπιστώσεις της ΕΕΑ και ευχαριστούμε για τις επισημάνσεις των θετικών προοπτικών της ΘΣΕΚ και του αξιολογημένου ΜΠΣ.</p>	<p>Η ΕΕΑ δεν έχει να προσθέσει κάτι πλέον αυτού.</p>

5. Πόροι (ESG 1.6)

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Τελικά σχόλια και συστάσεις της ΕΕΑ
<p>Η ΕΕΑ θεωρεί ότι υπάρχουν περιθώρια εμπλουτισμού της ψηφιακής βιβλιογραφίας. Επίσης, οι συνεντεύξεις των φοιτητών/τριών οδήγησαν την ΕΕΑ να συμπεράνει ότι καλό είναι η ΘΣΕΚ να επεξεργαστεί πολιτική ψυχολογικής υποστήριξης των φοιτητών/τριών, που διστάζουν να μετάσχουν σε πρόγραμμα Erasmus (π.χ. θα μπορούσε η Σχολή να αξιοποιήσει τις διεθνείς σχέσεις του ακαδημαϊκού προσωπικού με τα Ιδρύματα που συνάπτουν συμφωνίες).</p>	<p>Δεν ισχύει για άμεσες ενέργειες από το Ίδρυμα. Ουσιαστικά οι συστάσεις της ΕΕΑ δεν αφορούν περιοχές που χρήζουν άμεσης βελτίωσης.</p> <p>Η ΕΕΑ αξιολόγησε ότι για την περιοχή αξιολόγησης «4. Φοιτητές» το ΜΠΣ συμμορφώνεται πλήρως (Compliant) με τις απαιτήσεις ποιότητας και με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές (ESG).</p> <p>Συμφωνούμε με τις διαπιστώσεις της ΕΕΑ και ευχαριστούμε για τις επισημάνσεις αναφορικά με τη ψηφιακή βιβλιογραφία. Πρόκειται για ζήτημα στο οποίο η ΘΣΕΚ προσδίδει ιδιαίτερη σημασία και αυτό γίνεται σαφές από τα ποσά που δαπανά για πρόσβαση σε ψηφιακές βιβλιοθήκες και βάσεις δεδομένων.</p> <p>Αναφορικά με το ζήτημα μετοχής φοιτητών σε προγράμματα Erasmus βλ. ανωτέρω.</p> <p>Η σύσταση της ΕΕΑ ότι «θα μπορούσε η Σχολή να αξιοποιήσει τις διεθνείς σχέσεις του ακαδημαϊκού προσωπικού με τα Ιδρύματα που συνάπτουν συμφωνίες» βρίσκει σύμφωνα τα μέλη της ΕΕΠ. Καταγράφηκε ήδη και στην Ανάλυση SWOT (βλ. ανωτέρω) και αποτελεί σημείο εγρήγορσης για την ΕΕΠ και εξωστρέφειας για τη ΘΣΕΚ.</p>	<p>Η ΕΕΑ δεν έχει να προσθέσει κάτι πλέον αυτού.</p>

A. Συμπεράσματα και καταληκτικά σχόλια

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Τελικά σχόλια και συστάσεις της ΕΕΑ
<p>Η ΘΣΕΚ σχεδίασε ένα δεύτερο ΜΠΣ, ενταγμένο στις ακαδημαϊκές σπουδές που προσφέρει στην Κυπριακή κοινωνία η Εκκλησία της Κύπρου. Η ΘΣΕΚ είναι μικρή σε μέγεθος, συγκριτικά με τις Θεολογικές Σχολές της Ελλάδας, αλλά είναι ιδιαίτερα ενεργή και φιλόδοξη.</p>	<p>Δεν ισχύει για άμεσες ενέργειες από το Ίδρυμα. Αφορά ιδιαίτερα θετικά σχόλια διαπιστώσεις αντί για συστάσεις της ΕΕΑ. Δεν αφορά περιοχές που χρήζουν άμεσης βελτίωσης.</p> <p>Η ΕΕΠ χαιρετίζει τις θετικές διαπιστώσεις της ΕΕΑ</p>	<p>Η ΕΕΑ δεν έχει να προσθέσει κάτι πλέον αυτού.</p>
<p>Επίσης, η ΕΕΑ επιθυμεί να επαινέσει την πολιτική της ΘΣΕΚ για φοιτητική ευημερία, αλλά και τον πλούτο της υπάρχουσας υποδομής. Η Σχολή κατέθεσε μια πολύ ικανοποιητική επιχειρηματολογία για την ανάγκη ενός νέου ΜΠΣ, το οποίο αποτυπώνει το ακαδημαϊκό άνοιγμα της Εκκλησίας της Κύπρου προς τον χριστιανικό πολιτισμό της Ανατολικής Μεσογείου.</p>	<p>Δεν ισχύει για άμεσες ενέργειες από το Ίδρυμα. Αφορά ιδιαίτερα θετικά σχόλια διαπιστώσεις αντί για συστάσεις της ΕΕΑ. Δεν αφορά περιοχές που χρήζουν άμεσης βελτίωσης.</p> <p>Η ΕΕΠ χαιρετίζει τις θετικές διαπιστώσεις της ΕΕΑ</p>	<p>Η ΕΕΑ δεν έχει να προσθέσει κάτι πλέον αυτού.</p>
<p>Η ΕΕΑ λαμβάνει υπ' όψιν τις δυσκολίες τις οποίες η ΘΣΕΚ εκθέτει στην αίτηση Αξιολόγησης του ΜΠΣ-ΟΘΑΜ και αναγνωρίζει τις μεγάλες και αποδοτικές προσπάθειες που καταβάλλει η διοίκηση σε όλες τις βαθμίδες προς τούτο. Επαινείται από την ΕΕΑ, επίσης, η ειλικρίνεια των υπευθύνων της Σχολής κατά την αναγραφή των αδυναμιών που αναγνωρίζουν ως προς την υλοποίηση του νέου ΜΠΣ. Ωστόσο, επισημαίνουμε τα εξής:</p>	<p>Δεν ισχύει για άμεσες ενέργειες από το Ίδρυμα. Αφορά ιδιαίτερα θετικά σχόλια διαπιστώσεις αντί για συστάσεις της ΕΕΑ. Δεν αφορά περιοχές που χρήζουν άμεσης βελτίωσης.</p> <p>Η ΕΕΠ χαιρετίζει τις θετικές διαπιστώσεις της ΕΕΑ και συμφωνεί με την επισήμανση 1, η οποία επισημαίνει την επαγρύπνηση σε πολιτική που ήδη εφαρμόζει το Ίδρυμα. Άλλωστε, όπως η ΕΕΑ σημειώνει στα δυνατά σημεία του Ιδρύματος (<i>Strengths</i>), στη σελ. 10 της Έκθεσης: «<i>Το σύστημα διασφάλισης ποιότητας αναπτύχθηκε με τρόπο που να</i></p>	<p>Η ΕΕΑ δεν έχει να προσθέσει κάτι πλέον αυτού.</p>

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Τελικά σχόλια και συστάσεις της ΕΕΑ
<p>1) Ευθύνη της ΘΣΕΚ πρέπει να είναι η επαγρύπνηση και ο συνεχής έλεγχος του περιεχομένου του ΜΠΣ-ΟΘΑΜ, δεδομένου ότι δεν έχει ακόμη ξεκινήσει η λειτουργία του. Στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται μια νήφουσα εσωτερική αξιολόγηση σχετικά με τα προσφερόμενα μαθήματα, ώστε η αντιστοιχία μεταξύ προσφερόμενων μαθημάτων και τίτλου ΜΠΣ να είναι ακόμη πιο ακριβής.</p>	<p><i>ευθυγραμμίζεται με την ισχύουσα νομοθεσία, τις ευρωπαϊκές οδηγίες και πρακτικές του ευρωπαϊκού χώρου ανώτατης εκπαίδευσης, καθώς και με τις κατευθύνσεις και υποδείξεις του Φορέα ΔΙΠΑΕ. Για σκοπούς διαφάνειας, καλύτερου ελέγχου και άμεσης βελτιώσεως έχει καταρτιστεί <u>Εγχειρίδιο Ποιότητας</u>, που περιλαμβάνει όλες τις σχετικές διαδικασίες και εργασίες, με στόχευση στην εκπλήρωση των απαιτήσεων και προδιαγραφών του ΔΙΠΑΕ.»</i></p>	
<p>2) Η ΕΕΑ κρίνει ότι απαιτείται πρόσληψη νέων μελών ΔΕΠ και συγχαίρει τη ΘΣΕΚ για τις προσπάθειές της προς την κατεύθυνση αυτή.</p>	<p><i>Δεν ισχύει για άμεσες ενέργειες από το Ίδρυμα, αναφορικά με το αξιολογημένο ΜΠΣ. Αφορά θέση την οποία η ΘΣΕΚ αναγνώρισε ως αδυναμία του Ιδρύματος η οποία καταγράφεται από την ΕΕΠ στις Αδυναμίες στην Ανάλυση SWOT (βλ. Σελ. 65 της Αίτησης, καθώς και Σελ. 7 του παρόντος εντύπου). Αφορά, επίσης, εγκωμιαστική αναγνώριση και επικύρωση από την ΕΕΑ των προσπαθειών που καταβάλλονται από τη ΘΣΕΚ προς την κατεύθυνση αυτή, αντί για συστάσεις της ΕΕΑ.</i></p> <p><i>Η ΕΕΠ ευχαριστεί την ΕΕΑ για την αναγνώρισή της ότι η ΘΣΕΚ καταβάλλει προσπάθειες για την πρόσληψη νέων μελών ΔΕΠ που αξίζουν συγχαρητηρίων. Αντιλαμβάνεται ότι η επισήμανση 2 της ΕΕΑ αναφέρεται στη γενική ωφέλεια της ΘΣΕΚ από την πρόσληψη νέων μελών ΔΕΠ (όπως αυτή καταγράφεται στην ανάλυση SWOT και συζητήθηκε κατά την αξιολόγηση), και δεν αναφέρεται στη στελέχωση του αξιολογημένου ΜΠΣ, η οποία κρίθηκε διασφαλισμένη επαρκώς για την επίτευξη των στόχων του ΜΠΣ και για τη διασφάλιση της ποιότητάς του (βλ. σελ. 18 και 19 της Έκθεσης).</i></p>	<p>Η ΕΕΑ δεν έχει να προσθέσει κάτι πλέον αυτού.</p>

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Τελικά σχόλια και συστάσεις της ΕΕΑ
<p>3) Η ΘΣΕΚ εργάζεται για την καλύτερη δημοσιοποίηση των δραστηριοτήτων της, αλλά από την επικοινωνία με το επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό της Σχολής κατέστη κατανοητό ότι υπάρχει ακόμη περιθώριο βελτίωσης στο ζήτημα της διαφήμισης, με τρόπο που θα προσελκύσει περισσότερους νέους/νέες φοιτητές/ριες.</p>	<p>Δεν ισχύει για ενέργειες από το Ίδρυμα που αν δεν γίνονταν άμεσα θα έθεταν σε κίνδυνο την ποιότητα του αξιολογημένου ΜΠΣ. Αφορά διαπιστώσεις για παραδοχές του ίδιου του Ιδρύματος, αντί για συστάσεις της ΕΕΑ.</p> <p>Η ΕΕΠ συμφωνεί με τη διαπίστωση της ΕΕΑ για την καλύτερη δημοσιοποίηση των δραστηριοτήτων της ΘΣΕΚ. Παρόλο που η ΕΕΠ είχε κάνει σχετική παραδοχή στην ανάλυση SWOT (βλ. σελ. 65) και είναι αληθές ότι τόσο το επιστημονικό όσο και το διοικητικό προσωπικό της Σχολής μοιράζονται την ίδια αγωνία στο ζήτημα της διαφήμισης, είναι επίσης αληθές ότι οι στρατηγικές που ανέπτυξε η ΘΣΕΚ απέδωσαν πρόσφατα καρπούς και βελτίωσαν την κατάσταση στο ζήτημα αυτό (από ότι ήταν όταν κατατέθηκε η αίτηση), αλλά, οπωσδήποτε, υπάρχει πάντα περιθώριο βελτίωσης για όλα. Είναι επίσης αληθές ότι οι στρατηγικές που ανέπτυξε η ΘΣΕΚ περιόρισαν ανοίκειες επιθέσεις λιβέλων/δυσφημίσεων εναντίον της Σχολής και αποστόμωσαν επιβουλές αναφορικά με το επίπεδο ποιότητας (στάτους) των προγραμμάτων σπουδών που προσφέρει.</p>	<p>Η ΕΕΑ δεν έχει να προσθέσει κάτι πλέον αυτού.</p>
<p>4) Η ΕΕΑ θεωρεί ότι οι διπλωματικές μεταπτυχιακές εργασίες των μελλοντικών αποφοίτων του ΜΠΣ-ΟΘΑΜ θα πρέπει να αναρτώνται υποχρεωτικά σε ψηφιακή πλατφόρμα στην οποία θα υπάρχει δημόσια πρόσβαση ως προϋπόθεση απόκτησης του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.</p>	<p>Δεν ισχύει για ενέργειες από το Ίδρυμα που αν δεν γίνονταν άμεσα θα έθεταν σε κίνδυνο την ποιότητα του αξιολογημένου ΜΠΣ. Δεν αφορά περιοχές που χρήζουν άμεσης βελτίωσης.</p> <p>Με απόφαση της Ακαδημαϊκής Επιτροπής της ΘΣΕΚ οι άριστες Διπλωματικές Μεταπτυχιακές Εργασίες των αποφοίτων των ΜΠΣ της ΘΣΕΚ, όπως και οι άριστες Πτυχιακές Εργασίες των Αποφοίτων του ΠΠΣ Θεολογίας, αναρτώνται υποχρεωτικά στην ψηφιακή πλατφόρμα της ΘΣΕΚ (το Αποθετήριο Επιφάνιος), στην οποία θα υπάρχει δημόσια πρόσβαση, αλλά αυτό δεν τίθεται «ως προϋπόθεση απόκτησης του</p>	<p>Η σχετική πρόταση της ΕΕΑ έγινε προς όφελος της ποιότητας των εκπονούμενων διπλωματικών εργασιών. Προφανώς και δεν δικαιούται η ΕΕΑ να ζητά από ένα ΠΜΣ, που πρόκειται να λειτουργήσει, να προβλέπει πρακτικές «που δεν ακολουθούνται στα δημόσια και ιδιωτικά Πανεπιστήμια της Κύπρου». Τα ποια standards βάζει η ΘΣΕΚ για την εγκυρότητα των παρεχόμενων σπουδών της είναι δικό της θέμα. Η ΕΕΑ, επειδή ακριβώς διέβλεψε το</p>

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Τελικά σχόλια και συστάσεις της ΕΕΑ
	<p><i>μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών» ή του Πτυχίου Θεολογίας.</i></p> <p>Η συγκεκριμένη άποψη μελών της ΕΕΑ, που συζητήθηκε και κατά τη διάρκεια της Αξιολόγησης, δεν συνάδει με πρακτικές που ακολουθούνται στα δημόσια και ιδιωτικά Πανεπιστήμια της Κύπρου, αναφορικά με την εισήγηση αυτή.</p> <p>Το πρότυπο στην Κύπρο, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, είναι το Πανεπιστήμιο Κύπρου, όπου, βάσει των Κανόνων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Κανόνες Μεταπτυχιακής Φοίτησης, σελ. 13-14):</p> <p>«1.2 Ένα πρόγραμμα επιπέδου Μάστερ μπορεί να προσφέρεται:</p> <p>1.2.1 Χωρίς εκπόνηση Διατριβής.</p> <p>1.2.2 Με εκπόνηση Διατριβής.»</p> <p>(https://www.ucy.ac.cy/graduateschool/wp-content/uploads/sites/45/2022/05/Kanones-dimosiefsimi-morfi-22.04.22-greek-2.pdf)</p> <p>Επιπρόσθετα, στους ίδιους κανονισμούς (8. Απαιτήσεις Προγράμματος Επιπέδου Μάστερ, σελ. 20-22) <u>δεν περιλαμβάνεται ως προϋπόθεση απόκτησης του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών η υποχρεωτική ανάρτηση των διπλωματικών μεταπτυχιακών εργασιών των μελλοντικών αποφοίτων των ΜΠΣ σε ψηφιακή πλατφόρμα στην οποία θα υπάρχει δημόσια πρόσβαση.</u></p> <p>Τέτοια απαίτηση δεν υπάρχει ούτε για την απόκτηση Διδακτορικού Τίτλου Σπουδών (βλ. 10. Απαιτήσεις Διδακτορικού Προγράμματος, σελ. 23-29 και Ενότητα II Προϋποθέσεις Διασφάλισης Ποιότητας Διδακτορικών Διατριβών, σελ. 52-54).</p> <p>Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι φοιτητές Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών ΠΣ έχουν την ευχέρεια να «κλειδώσουν» για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα τη δημόσια πρόσβαση σε εργασίες τους, σε περίπτωση που επίκειται δημοσίευση, με απώτερο σκοπό να προστατεύσουν τα πνευματικά τους δικαιώματα. Κατά συνέπεια, η υποχρεωτική ανάρτηση της διπλωματικής εργασίας για την απόκτηση του τίτλου σπουδών απάδει προς το δικαίωμα αυτό.</p>	<p>μεράκι και τον ζήλο των ανθρώπων της Σχολής, πρότεινε μια καινοτομία που, πιθανόν, θα συμπαρασύρει και άλλους εκπαιδευτικούς φορείς, αν και φρονούμε ότι σύντομα αυτό που ισχύει, παραδείγματος χάρη, σε Ελλάδα, Γερμανία, αλλά και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, θα ισχύει και για την Κύπρο.</p> <p>Η απάντηση αυτή της ΕΕΑ αφορά το «πλέον» και όχι <u>παράλειψη του Ιδρύματος.</u></p>

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Τελικά σχόλια και συστάσεις της ΕΕΑ
	<p>Ωστόσο, η ΕΕΠ θα λάβει σοβαρά υπόψιν, τη θέση που εκφράζει η ΕΕΑ, στα πλαίσια της επαγρύπνησης και του συνεχούς ελέγχου ποιότητας του ΜΠΣ-ΟΘΑΜ.</p> <p>Ούτως ή άλλως, με την πρακτική που ακολουθείται στη Θ.Σ.Ε.Κ. οι Διπλωματικές Μεταπτυχιακές Εργασίες των αποφοίτων ήδη αναρτώνται στο Αποθετήριο Επιφάνιος της ΘΣΕΚ, στο οποίο θα υπάρχει δημόσια πρόσβαση.</p>	
<p>Είναι ευχάριστο το γεγονός της συνεργασίας της ΘΣΕΚ με Θεολογικές Σχολές ανά τον κόσμο, σε συνδυασμό με το άνοιγμά της προς τον ορθόδοξο και τον εν γένει χριστιανικό κόσμο και την κοινωνία ευρύτερα (π.χ. οργανώσεις κοινωνικής φροντίδας, διάφορα εκπαιδευτικά ιδρύματα).</p>	<p>Δεν ισχύει για άμεσες ενέργειες από το Ίδρυμα. Αφορά ιδιαίτερα θετικά σχόλια/ διαπιστώσεις αντί για συστάσεις της ΕΕΑ. Δεν αφορά περιοχές που χρήζουν βελτίωσης.</p> <p>Η ΕΕΠ χαιρετίζει τις θετικές διαπιστώσεις της ΕΕΑ και θα συνεχίσει να παρακολουθεί την ποιοτική πορεία της ΘΣΕΚ και το άνοιγμά της προς τον ορθόδοξο και τον εν γένει χριστιανικό κόσμο και την κοινωνία ευρύτερα.</p>	<p>Η ΕΕΑ δεν έχει να προσθέσει κάτι πλέον αυτού.</p>
<p>Η ΕΕΑ θεωρεί ότι το υψηλό επίπεδο των υπηρεσιών πληροφορικής, αλλά και το ομαδικό πνεύμα και η ενθουσιώδης δέσμευση για τη συνεχή βελτίωση της ΘΣΕΚ αποτελούν θεμελιώδεις παράγοντες μελλοντικής επιτυχίας του ΜΠΣ-ΟΘΑΜ.</p>	<p>Δεν ισχύει για άμεσες ενέργειες από το Ίδρυμα. Αφορά ιδιαίτερα θετικά σχόλια/ διαπιστώσεις αντί για συστάσεις της ΕΕΑ. Δεν αφορά περιοχές που χρήζουν βελτίωσης.</p> <p>Η ΕΕΠ χαιρετίζει τις θετικές διαπιστώσεις της ΕΕΑ και θα συνεχίσει να παρακολουθεί την ποιοτική προσφορά των υπηρεσιών της ΘΣΕΚ.</p>	<p>Η ΕΕΑ δεν έχει να προσθέσει κάτι πλέον αυτού.</p>
<p>Τέλος, η ΕΕΑ εκτιμά ότι το ΜΠΣ-ΟΘΑΜ είναι ιδιαίτερος εκλυστικό, πρωτότυπο και ενδιαφέρον, και πρόκειται να ενισχύσει τον χώρο των θεολογικών σπουδών, αλλά και την εικόνα του Ιδρύματος, αφού η προετοιμασία του καταδεικνύει μία ώριμη στιγμή της ΘΣΕΚ και έχει όλες τις</p>	<p>Δεν ισχύει για άμεσες ενέργειες από το Ίδρυμα. Αφορά ιδιαίτερα θετικά σχόλια/ διαπιστώσεις αντί για συστάσεις της ΕΕΑ. Δεν αφορά περιοχές που χρήζουν βελτίωσης.</p> <p>Η ΕΕΠ χαιρετίζει τις θετικές διαπιστώσεις της ΕΕΑ και συμφωνεί ότι η ΘΣΕΚ βρίσκεται σε μια ώριμη στιγμή της κατά την οποία μπορεί να στηρίξει επάξια το</p>	<p>Η ΕΕΑ δεν έχει να προσθέσει κάτι πλέον αυτού.</p>

Περιοχές που χρήζουν βελτίωσης με βάση τις συστάσεις της ΕΕΑ	Ενέργειες από το Ίδρυμα	Τελικά σχόλια και συστάσεις της ΕΕΑ
προϋποθέσεις να καρποφορήσει.	αξιολογημένο ΜΠΣ-ΟΘΑΜ για να καρποφορήσει καρπούς αγαθούς.	

Γενικές καταληκτικές παρατηρήσεις της ΕΕΑ

- Οι όποιες παρατηρήσεις ή σχόλια της ΕΕΑ στην Έκθεση έγιναν από ειλικρινές ενδιαφέρον των μελών της για την επιτυχία του ΠΜΣ «Ορθόδοξη Θεολογία στην Ανατολική Μεσόγειο» διότι διέγνωσαν τον ζήλο και τη βαθιά επιθυμία της ΘΣΕΚ να επεκταθεί και σε αυτόν τον τομέα.
- Θεωρούμε ότι τα σχόλια της ΘΣΕΚ είναι ευνόητα, ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα και έχουν βάση. Τα μέλη της ΕΕΑ δεν προσπάθησαν να αιφνιδιάσουν τους υπεύθυνους του Ιδρύματος με τα αναγραφόμενα στην Έκθεση, αλλά ούτε και οι υπεύθυνοι του Ιδρύματος απέκρυψαν κάτι.
- Η απάντηση της ΕΕΑ, στον σχολιασμό της απάντησης του Ιδρύματος, δεν έχει τον χαρακτήρα αμφισβήτησης των ενεργειών του Ιδρύματος για παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης (για την οποία τα μέλη της ΕΕΑ είναι πεπεισμένα), αλλά υπεράσπισης των θέσεών της, ούτως ώστε να μη δημιουργηθεί η εντύπωση ότι δεν έλαβε υπ' όψη της ιδιαιτερότητες του κυπριακού συστήματος παιδείας.
- Τα μέλη της ΕΕΑ υπέγραψαν ότι υπάρχει «συμμόρφωση» προς τις απαιτήσεις ποιότητας των ευρωπαϊκών προτύπων και κατευθυντήριων γραμμών για το ΠΜΣ «Ορθόδοξη Θεολογία στην Ανατολική Μεσόγειο», που κλήθηκαν να αξιολογήσουν.

C. Signatures of the EEC

Name	Signature
Κωνσταντίνος Κορναράκης	
π. Στέφανος Αθανασίου	
Ion Croitoru	
Μαρία Κατίρη	
Click to enter Name	
Click to enter Name	

Date: 26.03.2024

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
CYPRUS AGENCY OF QUALITY ASSURANCE AND ACCREDITATION IN HIGHER EDUCATION

